

سوال د خوشحال خان خټک په رزميه شاعري باندې بحث وکړئ۔

خوشحال خان خټک يو اوږد ادیب او شاعر نه وو بلکه يو بهترين مضمون جو او جنگجو هم وو۔ د ده رزميه شاعري په دنيا کې د عزتمند پاتې کيدو دپاره د مزا همت، د وطن دپاره سر په تلي کې د ايسودو او د مغل سره د دشمنۍ د اثارو نه متاثره ده۔ خوشحال خان خان بخيله هم يو بڼه جنگجو کس او په دې فخر هم محسوسوي۔ لکه يو ځای کې وایې چې

لا په خوب کې په لرونه پرېوتې له کره
چې د چا تر خوب زما د لورې شکر نه دے
که په دا دور مې کورې هغه څه يم
چې مې داغ په خاطر اينې د اوښ دے

د خوشحال په شاعري کې د ټوان دپاره نصيحت

د خوشحال رزميه شاعري ټوانو ته په دنيا کې د کاميابي او عزتمند ټوانو تېرولو درس ورې او طريقه ورته هم بڼانې چې ټوانه يو ټوان کاميابه کيدو ته شي۔

فوشال بابا وائی:

په جهان د گنلیالی دی دا دوه کاره
یا به او فوری کتری یا به کاران شی

په دی شهر کبني شاعر د یو غیرت مند توان
دپاره دوه لاری سیره کوي بی صفا ته
په دی دوه لاری کبني په یوه خانقا تلل دی
او پله خه جاده بی نشته - وائی بی دے
تو په په دی قیل کوشش کبني د محنت
باوجود کامیاب نه شی او هر به شی پکبني
کو یا به دے کامیاب شی - د فوشال په
نظر کبني دا دواړه لورونو کامیابی ده - که
دے میر شی تو هم په دنیا کبني په دیونهار
په لوم یادی او عزت به بیاموی او که
کامیاب شی تو بیا هم دغه مقصد لوره شو -
په دواړو لورونو کبني لورونو حاصل پوری هم
بی په دی دنیا کبني دیو انسان دپاره لوروی
توبندے - د فوشال بابا په نظر کبني ده
بے قدرتی د ژوند صیخ خه قدر نشته دے -

② د فوشال بابا رزمیه شاعری د وطن دپاره

د فوشال بابا د شاعری نه داسی معلوم پوری
بی د ده میند د قیل وطن دپاره دیره زیاده

ده او دوتنه د وطن دپاره د کفر قسم کوشش
 او جېل په لټو کې دي - خوشحال ته مرق
 لور د پښتو ژبه د قبيل وطن او ملت دپاره
 د لوري راغستو باندې ورکړې بلکه بڅپله ئې
 د قبيل غلغله ته هم ظاهره کړې او د وطن
 دپاره ئې د دشمن خلاف لوره راغښتې چې
 د هغه ده دې شلورونو ته ظاهره ده

۱ پس له بندې ده دا کسز
 د خوشحال د خاطر کسز
 يا نوله مخ کلي ته
 يا مغلوسره کسز

په دې اشعار کې دا ظاهره ده چې خوشحال
 بابا د زندان نه د رافلاص شو نو د مغل
 خلاف د لوري راغستو اراص ئې وکړه خو او
 د مغل نه د قبيل وطن د آزادولو کوشش
 شروع کړ - دغه شان د وطن مينه ئې د
 لوبل شعر نه هم معلومېږي چې څه دا
 رنگ د ده

۱ د افغان په تنگ کې د لور له لوره
 تنگياله د زمانې خوشحال تنگ سيم

عرض دا چې خوشحال خان په نرنگه شاعري

کینی د وطن سره ده بے صده منبی علامتونه
 دیر زیات دی او دیره شاعری ئی د وطن
 د حفاظت د کوششونو ته چایبره ناولی

(3) د خوشحال بابا رزمیه شاعری د مغولو خلاف

د خوشحال بابا په رزمیه شاعری کینی
 دا ښکاره ده چی د خوشحال د مغولو سره
 دشمنی وه او مقل باچا ته ئی د لښنو
 د یو دشمن په نظر کتن لکه یو شکر کینی

د لښنو ~~د لښنو~~ لوم لښنون ~~لوم لښنون~~ خوشالیو
 او تکزین ~~او تکزین~~ بعضی باچا دے د اسلام

د دې شعر ته دا معلومیری چی د مقل باچا
 اور تکزین چی د یو اسلامی باچا په نوم ئی
 شکر لرو نو د دی باجو د خوشحال خان
 بابا اور تکزین ته د لښنون د دشمن په نظر
 کوری او لښنو ته د لښنون کوی چی
 کور د اور تکزین په دغه اسلامی
 جامه د کور نه شی ځله چی په
 اصل کینی دا د لښنو دشمن دے
 د خوشحال بابا په شاعری کینی د مغولو خلاف
 د شکرانو نه د مقل حکوم د لغاوت خلاف
 لوی را ئی - لکه و ئی چی

۳ اطاعت د اولاد خَل نه کوم
خلیفه د زمانې په زړه کافر دے

دا شعرونه د مغل حکومت نه د فوئحال بابا
د لفظون گواهی ورکوي او وایي چې
آرچه د اسلامي احکامات په رنهایسینې
د مسلمان امیر اطاعت لازمی دے نو
خه د دې امیر اطاعت خله نه کوم چې
دا امیر په شکاره نو مسلمان ضح دے
نو د زړه نه کافر دے خله چې
د لپښتو مسلمانانو دشمني کوي او لیره
ٹی لپښتو - لیس معلومه شوه چې د فوئحال
بابا زرمیه شاعری د مغل خلاف د شاعری
نه دکه ده -

۴) د فوئحال بابا په زرمیه شاعری کبې د اوسني
دور د لپښتو د پاره د لیره قالدنه مننه ثابت
کیرے شی که لیره لپښتانه په کجیح
همنو په دی اول خال پوهه لری او
پیا پرې عمل اوکری - د فوئحال بابا زرمیه
شاعری لپښتو ته د ژوند د حقیقو
حقیقتونو د تسلیولو د زرس ورکوي ، د دوست

او دشمن د پېژندو طريقه وړېنايي او
د اتفاق او اتحاد د برکت مثالونه ورکوي
لکه دا ئي دي

د دې اشعارو نه دا ظاهره ده چې دې

نن سبا پېنازه هم د کور چا نه پته دي او

په دنيا کيڼي لور پته لوم پيدا کول شي

او د خپلو مشرانو په شان به دې علاقه

به بيا حکومت او بادشاهي کول شي که

چرته دوي خپلي پاهي بکړي چې کوي

او د اتفاق نه کار واخلې - منته چې

د اتفاق او د لور خاڼه والي دوي نه هغه

د لڅنو کيڼې نه ساتيرو دغه شان که

پېنازه لور خاڼه شي لور په دې دنيا هغه

دای ټوټه نشته چې د اتحاد لېستون

قوم په فتحه کيڼي د پيل او ده

دوي د ترقي او پرمختل لاره او نيسي

د دې لور کت چوم دا شو چې

د خوشحال بابا زمينه شاري په اصل

کيڼي د لېستون توان د هغه او جهادري

قوله ده، د لور نگره توان د خپل وطن سره

